

Deeleconomie

De fiscus maakt ook deel uit van de ruileconomie

G

eld verdienen aan je auto' staat er op de site van autodeelplatform SnappCar. 'Plaats je accommodatie en word rijk', adverteert accommodatiebemiddelaar Wimdu. De deeleconomie mag dan het laatste aar van duurzaamheid en solidariteit hebben, het draait wel gewoon om geld. Zwart geld, want veel inkomsten uit de deeleconomie blijven buiten het zicht van de fiscus.

De deeleconomie is niet nieuw. Auto's werden al uitgeleend, huizen geruimd en de buurman met bandsuurmachine was populair bij klussende familie en omwonenden. Maar door de opkomst van gespecialiseerde platforms die wereldwijd vraag en aanbod bij elkaar brengen, heeft deelen grote en creatieve vlucht genomen. Airbnb doet in veel grote steden de reguliere hotelbranche pijn en autodelen wint aan populariteit. In veel gevallen is 'delen' gewoon verhuren. En dan komt de fiscus in beeld.

'Maar de Belastingdienst heeft de deeleconomie nog niet heel erg in het vizier', is het onderstatement van Harmen van Sprang van share.nl, kennis- en netwerkorganisatie voor de deeleconomie.

Een boek over de deeleconomie van Van Sprang en Pieter van de Griend verschijnt deze zomer. Want de deeleconomie is 'hot'. Delen is goedkoper en efficiënter dan eigen bezit. En steeds meer mensen doen eraan mee. Gelokt door de inkomsten of de nieuwsgierigheid. Van Sprang: 'Wij probe-

ren goede informatie over de deeleconomie te geven. Daar hoort ook fiscale informatie bij. Maar de fiscaliteit krijgt weinig aandacht. Wij raden iedereen aan om uit te zoeken hoe de regels zijn, en indien nodig inkomstaangifte te doen. Maar de Belastingdienst weet ook niet precies wat hij met deze inkomsten aan moet. Er zit soms weinig lijn in de regelgeving. Logisch, de deeleconomie begint nu pas grote vormen aan te nemen. Nieuwe wet- en regelgeving is noodzakelijk, want alleen met aanpassing van de oude regels reddt de wet niet.'

Hoewel er wordt omgezet in de Nederlandse deeleconomie is onbekend. Wel is duidelijk dat het meeste geld omgaat via populaire accommodatiesites als Airbnb. Daar levert een nacht in een populaire plaats al snel € 50 of veel meer op. Een vaak gaat het om meerdere nachten. Een actieve Airbnb'er kan zo duizenden euro's verdienen. De gemeente Amsterdam verwacht via Airbnb 'enkele miljoenen' aan toeristenbelasting binnen te halen, zo laat een woordvoerder weten. Dat zou betekenen dat Airbnb alleen al in de hoofdstad goed is voor minimaal € 40 mln aan verhuurinkomsten per jaar.

Op eerbidde afstand volgt autodelen, waarbij particulieren tegen vergoeding hun auto tijdelijk afstaan aan andere particulieren. Dan gaat het om bedragen tussen de € 25 en € 100 per dag. De markt voor het delen van particuliere auto's is nu ruim € 2 mln. En dan is er nog het kleine deelgenot, dat varieert van het verhuren van studieboeken tot het delen van maaltijden, met een financieel belang van een paar euro's.

Grote vlucht
Geschat wordt dat Airbnb alleen al in Amsterdam goed is voor jaarlijks € 40 mln aan huurinkomsten

Belastingplicht
In principe zijn deelinkomsten belastbaar, maar de regels zijn onduidelijk

Achterstand
De fiscus loopt achter op de feiten, maar is bezig met inhalen

Inkomsten uit deeleconomie kunnen onder de belastingplicht vallen. In principe zijn neveninkomsten belastbaar, boven op het gewone inkomen en progressief belast. Wie van zijn deeleconomie serieuze werk maakt, de markt op gaat en adverteert, kan bovendien te maken krijgen met btw-plicht. De heel actieve deler kan besluiten tot een 'substantiële organisatie van kapitaal en arbeid' en als ondernemer door het leven gaan. Dat biedt fiscale voordelen, maar stelt ook zwaardere eisen aan de wijze waarop de activiteiten worden georganiseerd.

Voor de burger lijkt er weinig verschil tussen het verhuren van zijn appartement of zijn auto, maar de fiscale regels zijn per deeleconomie verschillend. Wie zijn eigen woning (deels) verhuurt via Airbnb moet 70% van die inkomsten opgeven.

Bij autodelen ligt dat compleet anders. Door incidentele verhuur is de particuliere auto geen roerende zaak voor eigen gebruik meer, maar belastbaar vermogen in box 3. De huurinkomsten zijn vervolgens onbelast. Uitruil van andere gebruiksvoorwerpen, bijvoorbeeld via Peerby, is belastingvrij, maar het 'ruilen' van klussen kan weer wel tot een belastingaanslag leiden, zelfs al wordt er daarbij geen geld van eigenaar.

De gemiddelde deler heeft geen benul van alle fiscale regels. Op de site van de Belastingdienst is weinig te vinden, en de info die de platforms geven, wijkt soms af. In de praktijk loopt het dan ook heel anders, weet Pascal Ontijd, oprichter en directeur van autodeelplatform SnappCar. 'Er

is gedoogbeleid dat inkomsten tot € 5000 à € 6000 onbelast zijn. Zowel voor de btw als voor de inkomstebelasting. Zo melden wij het ook op onze site. Dat bedrag schijnt ook een soort drempel te zijn voor verkopen op Marktplaats. Maar de Belastingdienst wil er officieel geen uitspraak over doen. Raar. Het maakt het lastig voor ons om verhuurders goed te informeren.'

Oprichter Henry Mentink van autodeelplatform MyWheels heeft een afspraak met de inspectie Zeeland dat inkomsten uit autodelen onbelast zijn. 'Zo lang er tenminste geen sprake is van een echt verhuurbedrijf. Het probleem is dat wij niet weten of die afspraken voor heel Nederland gelden. Daar willen we graag duidelijkheid over hebben.'

Ontijd van SnappCar vindt dat er voorzichtig moet worden omgesprongen met belasting op deeleconomie. 'Het zou zonde zijn als we de voordelen van gedeeld auto bezit, dat de overheid juist wil bevorderen, te niet doen door direct de eerste euro te belasten. Dat gaat ten koste van de animo bij verhuurders.' Volgens Ontijd is bij SnappCar de gemiddelde opbrengst per verhuurder € 1.500.

De grote vlucht die Airbnb heeft genomen wekt wereldwijd de interesse van belastingdiensten. Al zal de Nederlandse verhuurder weinig wijs worden uit het belastingverhaal van Airbnb op de eigen website in het Nederlands. Dat is geheel geen op de Amerikaanse situatie. De Ame-

rikaanse belastingdienst heeft namelijk al wel actie ondernomen. Als de verhuurder geen aangifte doet van zijn huurinkomsten, houdt Airbnb de belastingen in.

In Nederland is het nog niet zover. Airbnb is een Amerikaanse bedrijf dat niet verplicht is om gegevens af te staan aan de Nederlandse fiscus. Een Nederlandse woordvoerder van Airbnb laat weten dat de interne mediagen principele bezwaren tegen het verstrekken van informatie aan de Nederlandse fiscus, maar dat daar nog geen sprake van is en dat wat Airbnb betreft nooit over individuele (verhuurders) zal gaan. Voor de gemeente Amsterdam houdt Airbnb automatisch 5% toeristenbelasting in op overnachtingen die via Airbnb in de hoofdstad worden geboekt. Amsterdam moet daarbij vertrouwen op de correctheid van de gegevens, ook de stad heeft geen inzage in individuele inkomsten van Amsterdamse Airbnb-verhuurders.

'Het zal weinig enthousiasme oproepen in de samenleving, maar het lijkt me logisch dat deelplatformen als Airbnb uiteindelijk informatie aan de Nederlandse Belastingdienst gaan verstrekken', zegt Gert-Jan van Norden, hoogleraar belastingrecht in Tilburg en belastingadviseur bij KPMG Meijburg. Hij heeft zich verdiept in de fiscale aspecten van de deeleconomie en merkt dat de belastingregels veel vragen oproepen. 'In het begin het vooral voor particulieren die hotels oneerlijke concurrentie zouden aandoen omdat dat ze geen btw hoeven rekenen. Nu begint ook het aspect van de inkomstenbelasting te spelen.'

Van Norden vindt dat voorzichtigheid is geboden met het bedenken van nieuwe regels voor mensen die 'af en toe' hun appartement verhuren. 'Het gaat doorgaans

Btw en winst uit onderneming

Inkomsten uit deeleconomie kunnen btw-plichtig zijn. Bij lage inkomsten (minder dan € 1885 btw per jaar) geldt de kleineondernemersregeling, waardoor er minder of geen btw hoeft te worden afgedragen. Btw-plichtig zijn betekent niet automatisch dat de inkomsten worden gezien als winst uit onderneming. Daarvoor is 'organisatie van arbeid en kapitaal' nodig. Het voordeel van een onderneming is dat er meer fiscale aantrekkingsmogelijkheden zijn, maar er gelden ook weer strengere eisen aan de bedrijfsvoering.

om kleine bedragen. In principe is het redelijk duidelijk wanneer je btw-plichtig bent, of een onderneming drijft. Bovendien hanteert de Belastingdienst open normen, dus kan elke situatie apart worden beoordeeld. Het echte probleem zit 'm in de controle. Als de deeleconomie een grote vlucht gaat nemen, hoe kan de fiscus daar dan grip op krijgen?' Grootchalige individuele controle is onmogelijk en de deelplatforms zijn heel voorzichtig in het verstrekken van informatie.'

De Belastingdienst is volop bezig met het onderzoeken van de deeleconomie, zo laat woordvoerder Adriaan Ros weten. Dat is niet verwonderlijk. Door dat gedeeldeel veel belastinginkomsten weg. 'De sterke groei van de deeleconomie is aanleiding voor een nadere positiebepaling. We volgen de ontwikkeling. Kenmerkend voor de deeleconomie is dat privébezittingen in het ruilverkeer worden gebracht. Dat kan zich ontwikkelen tot het feitelijk deelnemen aan het economisch verkeer met gevolgen voor de fiscale behandeling.'

De Belastingdienst ontvangt al gegevens over Uberpopchauffeurs en doet onderzoek naar de huurinkomsten van Airbnb. Er is nog geen sprake van gegevensuitwisseling en omdat Airbnb geen Nederlandse vestiging heeft, kunnen geen gegevens worden opgevraagd. Ros: 'Alle partijen, ook de Belastingdienst, moeten aan deze nieuwe ontwikkeling wennen.'

Ov-fiets en Greenwheels vind ik erg handig. Mijn SnappCar-account heb ik nooit gebruikt. Mijn boommachine mag iedereen lenen. Gratis. Maar op vreemden in mijn huis zit ik niet te wachten. Ook niet als ze betalen.
André de Vos is freelancejournalist en vast medewerker van het FD

